

УДК 070:304.9:342

DOI [https://doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2020.2\(42\).5](https://doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2020.2(42).5)

Т. В. Іванюха

*кандидат філологічних наук, доцент
доцент кафедри теорії комунікації, реклами та зв'язків із громадськістю
e-mail: starplus1736@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9264-9848
Запорізький національний університет
вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, 69002, Україна*

АДВОКАЦІЙНА ЖУРНАЛІСТИКА ЯК СВІТОВА МЕДІАПРАКТИКА ТА МЕТАЖАНР

Статтю присвячено новітньому феномену адвокаційної журналістики. З огляду на невідслідженість у журналістському науковому дискурсі, відсутність дефініції терміна, невизначеність характерних особливостей та умов вдалого функціонування тема є актуальною. Розглянуто праці зарубіжних і українських журналісткознавців, проаналізовано медіадіяльність зарубіжних журналістів, сформульовано систематизовану концепцію журналістики як адвокації. Як визначальні характеристики розкрито методи, функції, тематику, принципи взаємодії з героєм та жанрові параметри адвокаційної медіадіяльності.

Визначено такі методи роботи адвокаційного журналіста, як актуалізація проблем, надання інформації, розслідування, висловлювання альтернативного погляду на проблеми, «людські історії», прогнозування. Виявлено, що тематика охоплює нагальні проблеми: бідність, нерівність, корупція, народжуваність, урбанізація, релігійність.

До функціональних характеристик зараховано зображення злочинних аспектів повсякденного життя, розвиток громадянських якостей особистості, відстоювання прав людини, формування діяльно-позитивних установок, розв'язання практичних завдань і проблемних ситуацій.

Наведені приклади правозахисних медіатекстів зарубіжного виробництва дають підстави стверджувати, що адвокаційна журналістика початку ХХІ ст. являє собою багатовекторний, політематичний, поліфункціональний метажанр. Завдяки широкому проблемно-тематичному охопленню, гуманістичному пафосу журналісти-правозахисники сьогодні не просто констатують факти й інформують національну або глобальну громадськість про невиліковні соціальні хвороби, а всебічно розглядають їх етіологію та сучасний стан, стимулюють законодавчу, інституційну й громадську діяльність з урегулювання актуальних проблем людства, мобілізують соціум у пошуку шляхів їх вирішення.

Ключові слова: *адвокаційна журналістика, масмедіа, метажанр, журналістика як правозахист, новітні медіапрактики.*

I. Вступ

Наприкінці ХХ ст. зусилля журналістів і медіадослідників збіглися в точці розуміння медіа як суспільно важливої, суспільно активної та необхідної для розв'язання низки нагальних проблем соціальної практики. У світі відповідні ідеї, принципи, підходи були реалізовані через застосування концепції суспільної журналістики (public journalism). Відповідну медіадіяльність також називають громадянською (civic journalism), орієнтованою на громади та спільноти (citizen-based journalism), читацькою (reader-based journalism), адвокаційною, правозахисною (advocacy journalism), журналістикою співучасті (participatory journalism). Це особливі типи журналістської діяльності, що безпосередньо зорієнтовані на становлення громадянської позиції, запобігання конфліктам, стимулювання аудиторії до участі в розробці соціально значущих рішень, збереження соціально-політичних цінностей.

Розуміння журналістики як форми адвокації, захисту прав, співучасті є однією з новітніх комунікаційних практик, розвиток якої триває в Україні. Вітчизняні дослідники стверджують, що «журналістика не просто відображає дійсність, інформуючи аудиторію про події, що відбуваються, і даючи можливість обмінятися думками з різних приводів, але і особливим чином бере участь у врегулюванні відносин між людьми і соціальними спільнотами, прагнучи позитивно вплинути як на самі ці відносини, так і на соціальні структури, що управляють різними сферами суспільного життя. Журналістика виступає як соціальний інститут і як громадська діяльність» [6, с. 122].

На початку ХХІ ст. починають активно застосовувати поняття «адвокаційна журналістика» як таке, що концентрує в собі відповідні теми, функції та методи журналістської діяльності. Отож,

нагальною є потреба розглянути цей феномен як різновид суспільно активної медіадіяльності на прикладі світових медіапрактик.

У зарубіжній журналістикознавчій науці активні дискусії щодо сутності та статусу адвокаційної журналістики розпочалися у 2000-х рр. Науковці та журналісти-практики (Д. Берман, Р. Дженсен, Е. Мерріман, С. Спруел, М. Фостер) сходилися на думці, що цей вид медіадіяльності спрямований на просування політичних або соціальних ідей та має на меті зміну світу на краще в тих питаннях, яких торкається журналіст. Адвокаційний вид діяльності протиставляли об'єктивному та сенсаційному журналізму, а також пропаганді, як суміжні розглядали поняття «radical journalism», «critical journalism», «activist journalism», «social justice journalism» (М. Фостер). Мета журналістської адвокації, на думку Д. Беррі, – «ставити під сумнів дії влади, щоб сприяти соціальним, політичним, культурним та економічним змінам» [8, с. 30].

Обговорення альтернативного підходу до висвітлення суспільних явищ, який би протистояв сенсаційному мейнстриму, відбувалося в американських та канадських медіа з 2000 р. Так, відома канадська журналістка та громадська діячка С. Кеалес виступила зі зверненням до Канадської асоціації журналістів, де розкритикувала медіа за політичну заангажованість, конфлікт інтересів, нехтування суспільно важливими питаннями та запропонувала низку рекомендацій, спрямованих на покращення журналістських стандартів. В американському медіапросторі назрілу кризу між «офіційними» та «громадянськими» медіа оприявнив так званий скандал «Разергейт», пов'язаний із журналістом CBS та громадянськими журналістами, які вивели «на чисту воду» тодішнього американського медіагіганта, дискусії 2005 р. на PBS щодо принципів журналістської діяльності.

На сьогодні погляди на адвокаційну журналістику є більш зваженими та узагальнені Б. Селасом у книзі «Базова концепція журналістики» (2018), де автор не лише дає визначення цього явища («це жанр журналістики, який, на відміну від пропаганди, базується на фактах та підтримує особливу точку зору на проблему»), а й аналізує його сильні та слабкі боки, наводить приклади журналістської адвокаційної діяльності та медіа, що дотримуються цієї концепції [11, с. 32]. Прикладом друкованих ЗМІ з адвокаційною позицією автор вважає такі зарубіжні видання, як: «The Spotlight», «The Nation», «National Review», «Mother Jones», «The New Republic», «The Economist», «The Weekly Standard», «L'Humanite», «Liberation», «Charlie Hebdo», «Le Canard», «Knoxville Voice».

На пострадянському просторі також усе більше журналістів і дослідників масмедіа вважають і журналістику особливим суб'єктом соціальної політики (Г. Вичуб, Т. Фролова, К. Шендеровський), якщо останню розуміти як систему дій з оптимізації соціального простору. На думку К. Шендеровського, у цій діяльності в журналістики є власні завдання: «підтримка стійкості суспільства інформаційними засобами включає, наприклад, виявлення і представлення різних інтересів, поширення уявлень про те, що в цьому суспільстві корисно і важливо, що шкідливо і заборонено, які зразки виховання і поведінки варті уваги і поваги, як вирішити назрілі проблеми, гармонізувати суспільні відносини та багато іншого» [7, с. 55].

Соціальним функціям медіа присвячено чимало праць – роль медіакомунікацій у соціальному просторі активно досліджували С. Корконосенко, Т. Фролова, І. Фомічова, К. Шендеровський та інші. Українські дослідники на чолі з А. Москаленком прогнозували, що медіа за умов інформаційного суспільства візьмуть на себе такі функції: «впровадження соціального процесу та ревізії традицій; регулювання моральних і навіть правових норм; соціального управління. Все це робитиметься за допомогою загального відкритого дискурсу. Звичайно, це буде вже не та масова комунікація, до якої ми звикли. Вона з'єднається з міжособистісною комунікацією... переросте в механізм прийняття рішень, управління та регулювання суспільством» [5, с. 58].

На тлі малої активності держави у вирішенні суспільних проблем зростає роль громадських організацій та ЗМІ, які стають «активними співучасниками життєдіяльності сучасних сімей, спільнот, громад та суспільства в цілому» [6, с. 7]. Поява соціально значущої журналістики, або як її ще називають в Україні, «соціальної журналістики», «соціально-проблемних медіа», громадської, суспільної журналістики, журналістики співучасті тощо, можливо, і є тією нішею, яка допоможе нашому суспільству подолати вищезазначені проблеми.

Саме поняття адвокаційної журналістики в українському медіапросторі виникає у 2010-х рр. завдяки співпраці активістів і журналістів, спрямованій на захист прав людини. Тоді представниками правозахисного центру «Поступ» було випущено «посібник для журналістів з активною громадянською позицією» «Адвокаційна журналістика: світовий та український досвід» (2013), де автори репрезентують її як «тип журналістики, що спрямований на зміни у соціальній, політичній, економічній сферах, має на меті вирішення масової важливої проблеми, і активно залучає цільову аудиторію» [1, с. 12]. Знані журналісти та медіааналітики (О. Бурмагін, Н. Соколенко, Є. Соболев та ін.), висловлюючись про важливість цього виду журналістської діяльності в Україні, відзначали й певну «спонтанність», неусвідомлене використання методів адвокації вітчизняними колегами. Ідея підтримки активних дій журналістів з утвердження цінностей та захисту прав людини була продовжена Центром інформації про права людини, ГО «Зміна» та іншими, однак у вітчизняній науці це поняття остаточно не з'ясоване: статус (жанр, вид, чи метод журна-

лістики), можливості використання у цифрову епоху, мета – корисним для з'ясування цих аспектів буде, на нашу думку, вивчення зарубіжного досвіду.

II. Постановка завдання та методи дослідження

Мета статті – на основі аналізу світової адвокаційної медіапрактики виявити найхарактерніші особливості адвокаційної журналістики: функції, методи, тематичні та жанрові різновиди, тобто дати системне уявлення про цей феномен як про перспективний напрям журналістської роботи.

У ході дослідження застосовано аналітичний, порівняльний та історичний методи для осмислення історико-теоретичних аспектів функціонування адвокаційної журналістики. Метод спостереження, концептуальний, типологічний, жанровий і функціональний використано під час з'ясування проблемно-тематичного, жанрового та функціонального спектра медіапродуктів адвокаційного спрямування. Для аналізу правозахисних документальних фільмів, зокрема, їх комунікативних намірів та ефектів, став у пригоді метод кейсів.

III. Результати

Адвокаційна журналістика як одна з форм соціально відповідальної медіадіяльності є здобутком ХХ ст. Вона формувалася в державах з розвиненими традиціями народовладдя й парламентаризму від часів американської макрекерської журналістики (1900–1920-ті рр.), була зафіксована як концепція соціальної відповідальності журналістики Комісією з питань свободи преси, створеною в 1942 р. за пропозицією власника великого американського журнального концерну «Time» Г. Люса. Комісія висунула тезу про відповідальність преси перед суспільством і вимогу, що медіадіяльність має бути використана для забезпечення гармонійного розвитку суспільства, зняття напруженості, розв'язання конфліктних ситуацій, а також зробила висновок про необхідність державного регулювання такої важливої справи, як журналістика.

На початку ХХІ ст. зі зміною глобальної медіапарадигми почали лунати думки про те, що «об'єктивна» журналістика перетворюється на боягузкий нейтралітет між правдою та брехнею, тому нам потрібна адвокаційна журналістика, щоб повернути нашу професію та лідерів громад, про яких ми говоримо, до достовірності» [10]. Якщо традиційна журналістика вважає своїм обов'язком трансляцію в аудиторію відповідної інформації та коментарів, то адвокаційна надає людям інформацію, яка потрібна для прийняття рішень, самоорганізації, участі в суспільно значущих справах. Прибічники цього виду журналістики розглядають читача, слухача або глядача не як аудиторний фон, не як споживачів, а як активних учасників вирішення важливих питань, яким приділяють не менше уваги, ніж традиційна журналістика приділяє уваги політичній еліті, владним структурам чи експертам.

Журналістика співучасті передбачає в своєму інструментарії методи актуалізації проблем, пошуку їх вирішення та супроводу результату, формування власної громадянської позиції щодо проблемної ситуації і її відверте висловлювання через медіа, донесення правди, а основною її технологією можна вважати соціальне проєктування. Таким чином, соціальні медіакомунікації та їх ресурси є специфічним засобом для того, щоб залучити людей до вирішення людських проблем, перейти від традиційного нейтралітету та об'єктивності до власної залученості у вирішення проблеми.

Безперечно, адвокаційна журналістика з огляду на безліч соціальних проблем національного (родинні, житлово-комунальні, соціально-побутові, соціально незахищені категорії) і глобального масштабу (бідність, безробіття, проблеми дітей, жінок, соціальних сиріт, наслідків збройних, етнічних конфліктів тощо) є невід'ємною частиною глобального публічного простору. Її відрізняють особлива функціональна спрямованість і конкретна тематика. Вона висвітлює саме проблеми соціуму та загострює свою увагу на варіантах їх вирішення. Наприклад, від адвокаційної журналістики в телевізійному дискурсі очікують уваги до людини, відображення зловоденних аспектів її повсякденного життя, розвитку громадянських якостей особистості, відстоювання прав людини. Її ще називають журналістикою співучасті, причетності, що ставить завдання допомагати реальним людям. Принцип взаємодії журналіста й героя спостерігається на рівні:

- 1) активної участі головних героїв під час створення фільму (герой може протягом усієї дії знімати селфі-відео);
- 2) прагнення авторів залучити широку громадськість до допомоги, запобігання подібним проблемам у своєму оточенні;
- 3) активної участі різних масмедіа в поширенні та обговоренні матеріалів;
- 4) поєднання професійного та аматорського контенту;
- 5) створення медіапродукту професійним журналістом і його поширення через соціальні мережі (аматорськими засобами) тощо.

Тож, адвокаційна журналістика як результат конкретної практичної (зокрема професійної) діяльності заявляє про необхідність участі медіапрацівників у вирішенні соціальних проблем, пошук діяльного позитиву в соціальній реальності, неконструктивність песимістичних позицій. Детальніше розглянемо жанрово-тематичну парадигму журналістики як адвокації.

У світовому контексті основна група проблем, з якими стикається адвокаційна журналістика, може бути умовно позначена як соціально-демографічний розвиток. У полі цієї групи проблем А. Коротаєв і Д. Халтуріна виділяють такі: бідність, нерівність, корупція, народжуваність, урбані-

зація, релігійність [4]. Ці теми найбільш популярні в міжнародному медіапросторі: українські та зарубіжні публіцисти, журналісти, документалісти намагаються осмислити генезу проблем бідних, дітей, жінок, духовного здоров'я людства й намітити шляхи виходу з кризових ситуацій.

Прикладом комплексного підходу до соціально-демографічних проблем у їх зв'язку зі світовою екологічною кризою та бідністю є документальний фільм «Звалище» («Waste Land», 2010, режисери Л. Уолкер, К. Харлі). За сценарієм, художник Вік Муніс, будучи успішним і відомим, залишає свій будинок у Нью-Йорку і повертається на батьківщину в Бразилію, щоб показати найбільше сміттєве звалище в світі Жардім-Грамашо, розташоване на околиці Ріо-де-Жанейро, та його мешканців – катадорес, що сортують відходи. Спочатку Муніс збирався «написати» серію їх портретів за допомогою сміття. Виявилось, що спілкування з художником у процесі роботи над цими портретами надало їм змогу по-новому поглянути на себе й своє життя. Завдяки фільму та увазі медіагромадськості робочим смітникам і збирачам вторсировини, серед яких діти та жінки, вдалося поліпшити життя своєї громади.

Проблеми жінок у світі перебувають на різних рівнях розв'язання: якщо в розвиненому світі вони загалом домоглися рівності в правах із чоловіками, то, наприклад, в африканських та азійських країнах приниження, дискримінація, насильство над жінками й дівчатами-підлітками все ще існують і навіть посилюються новими політичними режимами. Особливо часто авторами правозахисних публікацій і фільмів про жінок у мусульманських країнах є самі потерпілі, або ті, хто допомагав їм вийти з важкої життєвої ситуації. До першої групи належать документальні книги С. Хаді «Скалічена» (2007), Суад «Спалена живцем» (2003), до другої – книги К. Ламб і М. Юсуфзай «Я – Малала» (2013), Н. Алі і Д. Мінуї «Мені 10, і я розлучена» (2010), фільми Т. ван Гога «Смирення» (2004), Ш. Обейд-Чиної «Викритий Афганістан» (2007), «Рятуючи обличчя» (2012), М. Чакарової «Ціна сексу» (2011). Незважаючи на існуючу навіть у сучасній Європі небезпеку висвітлення проблем «вбивств честі», жіночого обрізання, жіночого насильства в ісламському світі, законів шаріату щодо жінок і дітей, секс-торгівлі, журналісти, письменники й режисери все ж порушують ці та інші проблеми, створюють громадський резонанс і «лікують хвороби соціальної анемії засобами мас-медіа» [1, с. 29].

Проблеми дитинства та сім'ї також активно артикулюють у межах адвокаційної медіадіяльності, зокрема: використання дитячої праці, соціальне сирітство, руйнування інституту сім'ї, «діти Талібану», дитячий алкоголізм, дитяча злочинність і багато інших. У зарубіжній медіапрактиці для винесення проблеми на «порядок денний» найчастіше використовують документальні жанри – документальну книгу-біографію (автобіографію) або документальний фільм. У контексті висвітлення проблем дітей країн, що розвиваються, і регіонів (головним чином Африки й Азії) на особливу увагу заслуговує медіадіяльність режисерів Ш. Обейд-Чиної та У. Р. Романо. Пакистанській журналістці ми присвятили одну з раніших наукових публікацій: «Жінка-журналіст як мішень у сучасному мусульманському світі» [2].

Американський правозахисник, фотограф і режисер У. Роберто Романо всю свою громадську й медіадіяльність присвятив проблемам дітей. Його документальні фільми «Украдене дитинство» (2005), «Темний бік шоколаду» (2010), «Урожай» (2010), фотовиставка «Обличчя свободи» (з 2009) – про дітей-рабів: збирачів какао-бобів на плантаціях Кот д'Івуара, сільгосппрацівників з Мексики в садах і полях США, ремісників і ткачів Непалу, Індії і Пакистану – та про їхнє вкрадене дитинство. Фільми та фотоматеріали Романо нагадують усім жителям благополучних країн Європи й Америки, що «приблизно 218 мільйонів дітей працюють в умовах сучасної глобальної економіки. Сотні тисяч експлуатуються в килимовій промисловості Південної Азії. Діти у віці від 4 до 14 викрадаються, продаються в боргову кабалу або залучаються до примусової праці, що приносить їм фізичні та емоційні страждання. Їх заробітна плата мізерна, порівняно з дорослими, діти позбавлені можливості отримати освіту, бідність – їх постійний супутник» [12].

Також на особливу увагу заслуговують жанрові модифікації адвокаційної журналістики. Протиставляючи себе традиційним медіа, медійники-правозахисники обирають нетрадиційні або нові для журналістики жанри, які б мали більший суспільний резонанс. Це документально-публіцистична біографія або автобіографія, документальний фільм, фотовиставка, медіапрезентація, журналістське розслідування, журналістика даних тощо.

Аналіз зарубіжного адвокаційного медіадоповіді засвідчує популярність документалістики серед інших адвокаційних медіапродуктів. Сучасні зарубіжні та вітчизняні дослідники (Е. Гріерсон, В. Коробко) виділяють такий новітній різновид документальних фільмів, як партисипаторна, інтерактивна документалістика (англ. participatory/interactive documentaries). Це документальні фільми, «в яких об'єднані такі типи, як поетична та описова документалістика із додаванням режисера в оповідання. Цей стиль – інклюзивний і спільний процес, який залучає людей до розробки, проведення збору і поширення їх власної історії. Якщо у наглядній моделі дається уявлення про те, як це бути у конкретній ситуації, то в інтерактивній – глядач може зрозуміти як бути режисеру, що він відчуває та як бачить усе навкруги» [3, с. 59]. У ньому режисер-документаліст більше взаємодіє зі своїми об'єктами зйомки, аніж ненав'язливо за ним спостерігає. Документаліст стає соціальним актором, але з певною потужністю й контролем над подіями. Це може бути

як голос режисера, так і підштовхування до запитань чи реплік, яке повністю впливає на хід подій у кадрі. Такий фільм будується на взаємодії теледокументаліста та героя.

IV. Висновки

Отже, у 2000-х рр. завдяки журналістським та активістським ініціативам створено масив медіапродукції адвокаційно-правозахисного спрямування, що демонструє принцип співучасті й взаємодії масмедіа та громадськості й на сьогодні сформувався як самостійний метажанр. Проаналізувавши погляди науковців і медіадіяльність зарубіжних журналістів, ми дійшли висновку, що медіа як адвокації притаманний специфічний комплекс методів, тем, функцій і жанрів журналістської діяльності.

Адвокаційна журналістика, по-перше, протиставляє себе сенсаційним, об'єктивним та пропагандистським медіа; по-друге, використовує методи актуалізації проблем, надання інформації, розслідування, висловлювання альтернативного погляду на проблеми, «людські історії», прогнозування; по-третє, береться за такі злободенні проблеми глобального масштабу, як бідність, нерівність, корупція, народжуваність, урбанізація, релігійність; використовує переважно жанри документального спрямування (фотографія, документальний фільм, біографія, автобіографія).

Перспективними на сьогодні є розгляд українського медіапростору в контексті адвокаційної журналістики, розробка рекомендацій для журналістів з активною громадянською позицією задля ефективного вирішення актуальних проблем і мобілізації соціуму.

Список використаної літератури

1. Виртосу І., Бацьокова С. Адвокаційна журналістика: світовий та український досвід. Луганськ: Поступ, 2013. 72 с.
2. Іванюха Т. В. Жінка-журналіст як мішень у сучасному мусульманському світі. *Журналіст як мішень у сучасному світі*. URL: <http://www.symposium2016.hol.es/gallery/ivaniuha.pdf> (дата звернення: 03.09.2019).
3. Коробко В. І. Характеристика телевізійної документалістики у дискурсі журналістикознавства та її форми. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*. 2017. Вип. (23). 139 с. URL: https://www.seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/hum_v_23__139.pdf (дата звернення: 15.09.2019).
4. Коротаев А. В., Халтурина Д. А. Современные тенденции мирового развития. URL: http://cliodynamics.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=169&Itemid=1 (дата обращения: 11.09.2019).
5. Москаленко А. З., Губерський Л. В., Іванов В. Ф., Вергун В. А. Масова комунікація. Київ: Либідь, 1997. 216 с.
6. Шендеровський К. С. Передумови інституалізації соціально значущих медіа. *Ученые записки Тавр. нац. ун-та им. В. И. Вернадского. Сер. «Филология. Социальные коммуникации»*. 2011. Т. 24. С. 121–134.
7. Шендеровський К. С. та ін. Медіакомунікації та соціальні проблеми: зб. навч.-метод. матер. і наук. ст.: в 3 ч. / за ред. К. С. Шендеровського. Київ: Київський нац. ун-т; ін-т журналістики, 2012. Ч. 1. 288 с.
8. Berry D. *Journalism, Ethics and Society*. Surrey, UK. Ashgate, 2008.
9. Foster Mark A. Advocacy Journalism. URL: <http://www.markfoster.net/sociosphere/aj.html> (date of request: 12.09.2019).
10. Niles R. Why we need advocacy journalism. *Online Journalism Review*. URL: <http://www.ojr.org/p2042/?DgfuiY> (date of request: 14.09.2019).
11. Salas B. Basic Concept of Journalism. UK: Scientific e-Resources, 2018. 316 p.
12. Stolen Childhoods. URL: <http://facesoffreedom.goodweave.org/gallery/?album=108> (date of request: 11.09.2019).

References

1. Virtosu, I., & Batsyukova, S. (2013). Advokatsiina zhurnalistika: svitovii ta ukrains'kii dosvid [Advocacy journalism: world and Ukrainian experience]. Lugans'k: Postup [in Ukrainian].
2. Ivanyukha, T. V. Zhinka-zhurnalist yak mishen u suchasnomu musulmanskomu sviti [Zhink-journalist Yak Mishin at an ordinary Muslim retinue]. *Zhurnalist yak mishen' u suchasnomu sviti*. Retrieved from <http://www.symposium2016.hol.es/gallery/ivaniuha.pdf> [in Ukrainian].
3. Korobko, V. I. (2017). Kharakteristika televiziinoi dokumentalistiki u diskursi zhurnalistikoznavsta ta ii formi [Characteristics of television documentary in journalism discourse and its forms]. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*, 23, 139. Retrieved from https://www.seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/hum_v_23__139.pdf [in Ukrainian].
4. Korotaev, A. V., & Khalturina, D. A. Sovremennye tendentsii mirovogo razvitiya [Current trends in world development]. Retrieved from http://cliodynamics.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=169&Itemid=1 [in Russian].
5. Moskalenko, A. Z., Gubers'kii, L. V., Ivanov, V. F., & Vergun, V. A. (1997). Masova komunikatsiya [Mass communication]. Київ: Libid' [in Ukrainian].

6. Shenderovs'kii, K. S. (2011). Peredumovi instutualizatsii sotsial'no znachushchikh media [Prerequisites for the institutionalization of socially significant media]. *Uchenye zapiski Tavriyans'kogo nauchnoho universitetu im. V. I. Vernadskogo. Ser. «Filologiya. Sotsial'nye komunikatsii»*, 24, 121–134 [in Ukrainian].
7. Shenderovs'kii, K. S. (Ed.) (2012). *Mediakomunikatsii ta sotsial'ni problemi [Media Communication and Social Issues]: zbirka navchal'no-metodichnikh materialiv i naukovikh statei v tr'okh chastinakh*. Chastina persha. Kiiv: Kiivs'kii nats. un-t; In-t zhurnalistiki [in Ukrainian].
8. Berry, D. (2008). *Journalism, Ethics and Society*. Surrey, UK. Ashgate [in English].
9. Foster Mark, A. *Advocacy Journalism*. Retrieved from <http://www.markfoster.net/sociosphere/aj.html> [in English].
10. Niles, R. *Why we need advocacy journalism*. Online Journalism Review. Retrieved from <http://www.ojr.org/p2042/?DgfuiY> [in English].
11. Salas, B. (2018). *Basic Concept of Journalism*. UK: Scientific e-Resources [in English].
12. *Stolen Childhoods*. Retrieved from: <http://facesoffreedom.goodweave.org/gallery/?album=108> [in English].

Стаття надійшла до редакції 25.11.2019.

Received 25.11.2019.

Ivanyukha T. Advocacy Journalism as a Global Media Practice and Meta-Genre

The article deals with the latest phenomenon of advocacy journalism. Given the insufficient research in journalistic scientific discourse, the lack of the term definition, the uncertainty of the features and conditions of successful functioning, the topic is relevant. As a result of considering the works of international and Ukrainian journalistic experts, analyzing the media activity of international journalists, a systematized concept of journalism as advocacy is formulated. Methods, functions, topics, principles of interaction with the character and genre parameters of advocacy media activity are considered as defining characteristics.

The article defines such methods of advocacy journalist work as actualization of problems, provision of information, investigation, expression of alternative point of view on problems, «human stories», forecasting. It was found that the topics covers the most pressing problems, including poverty, inequality, corruption, fertility, urbanization, and religiosity.

As functional characteristics are considered the depiction of burning aspects of daily life, the development of civic qualities of the individual, the defense of human rights, the formation of effective-positive affirmations, the resolution of practical tasks and problematic situations.

The considered examples of human rights advocacy media texts of international production allow to claim that advocacy journalism of the beginning of the XXI century is a multivector, polythematic, multifunctional meta-genre. Due to their broad problem-thematic coverage, humanistic pathos, human rights defenders-journalists today do not simply state facts and inform the national or global public about incurable social diseases, but comprehensively consider their etiology and current state, stimulate legislative, institutional and community activities on settling the acute issues of humankind, mobilize society to find ways to solve them.

Key words: *advocacy journalism, mass media, meta-genre, journalism as human rights defense, the latest media practices.*